

ФУНКЦІЇ ЗАСОБІВ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Попова Людмила,

канд. пед. наук, доц., ст. наук. співробітник

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

Засоби навчання є одним зі складників освітнього процесу. Від методично доцільного їх застосування залежить продуктивність навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, набуття ними досвіду мовленнєвої діяльності, а відтак і ефективність формування предметної і ключових компетентностей. Вивчення наукових праць з окресленої проблеми спонукало до таких узагальнень: застосування засобів навчання на уроках української мови сприяє успішному досягненню визначеної мети й засвоєнню учнями знань, умотивовує їхню пізнавальну діяльність; уможливорює синтетичне засвоєння норм сучасної української літературної мови, сприяє залученню до різних видів мовленнєвої діяльності. У контексті компетентісно орієнтованого навчання української мови засоби навчання вважаємо репрезентантами інформації, що активізують пізнавальну діяльність учнів, стимулюють їх до оволодіння новим видом діяльності й моделювання шляхів застосування нових знань.

Учені виокремлюють різні функції засобів навчання. Крім *інформаційної*, *дидактичної* і *контрольної*, називають і такі: *навчальна*, *інформаційна*, *розвиваюча* (Т. Бербец); *пізнавальна*, *формуюча* (Я. Матвісів); *засвоєння нового матеріалу* (Н. Мойсеюк); *формуюча*, *систематизуюча*, *мотивуюча* (Л. Хоменко, О. Балалаєва) тощо. У контексті дослідження привертає увагу позиція П. Нечипуренка, С. Семерікова, Л. Томіліної: «У процесі учіння будь-який засіб навчання виконує одну або декілька функцій, серед яких можна виділити, зокрема, такі: *гносеологічна* (як джерело відомостей про об'єкти або процеси, що досліджуються); *праксеологічна* (як інструмент практичної діяльності учнів); *аксіологічна* (для підвищення інтересу учнів до предмета і стимулювання їх самостійної навчально-пізнавальної діяльності); *комунікаційна*

(як інструмент навчальної комунікації). З боку вчителя засоби навчання також можуть виконувати функції *моніторингу, контролю та управління навчальною діяльністю учнів*» [1, с. 82].

На підставі узагальнення й систематизації праць українських і зарубіжних дослідників виокремлюємо такі основні функції засобів компетентісно орієнтованого навчання української мови: *освітня* (оптимізують освітній процес, забезпечують ефективність і продуктивність здобування знань, формування вмінь і навичок з предмета); *інформаційно-ілюстративна* (репрезентують певну навчально-пізнавальну інформацію, обсяг і зміст якої визначений вимогами чинної програми й зумовлений когнітивними потребами здобувачів освіти); *стимулювальна* (стають стимулом до набуття досвіду здійснення таких мисленнєвих операцій, як аналіз, синтез, узагальнення, зіставлення, порівняння тощо; спонукають до формування мовних, мовленнєвих і текстотвірних умінь і навичок тощо); *інтегрувальна* (уможливлюють одночасний і взаємопов'язаний розвиток ключових і предметної компетентностей).

Урахування виокремлених функцій уможливить правильний і методично доцільний вибір засобів компетентісно орієнтованого навчання української мови.

Ключові слова: засоби компетентісно орієнтованого навчання української мови, функції засобів навчання української мови.

Список використаних джерел

1. Нечипуренко П. П., Семеріков С. О., Томіліна Л. І. Теоретико-методичні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу формування дослідницьких компетентностей старшокласників у профільному навчанні хімії : монографія. *Теорія та методика електронного навчання*. Кривий Ріг : Видав. відділ ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2018. Том IX. Вип. 1 (9) : спецвип. «Монографія в журналі». 350 с. : іл. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/0564/1790>